

MUZEJSKA PEDAGOGIJA I POPULARIZACIJA MUZEJSKE DELATNOSTI

Edukativni programi koje organizujemo mogu se grupisati u tri osnovna skupa aktivnosti, u zavisnosti od starosne grupe korisnika (deca, mladi i odrasli). Po pitanju forme izvođenja mogu se grupisati na: stručno vođenje kroz izložbu, program sa određenom koncepcijom (radionice, predavanja) i drugo. Ako se uzmu u obzir termini održavanja programa, kada je reč o predškolskoj i školskoj populaciji, možemo ih podeliti na programe za vreme školske godine i na letnje programe, kada u muzej dolaze deca iz letnjih kampova. Veoma popularan termin je uvek Dečija nedelja u prvoj nedelji oktobra, za koju smo vođenja kroz izložbu pripremili uključujući i najmlađe kolege, kojima je to bilo novo iskustvo, kao i autora geološke izložbe *Šta se krije ispod ravnice?*. Edukativne programe za odrasle aktivno posećuje lokalno stanovništvo, a najfrekventiji termini su manifestacije, poput Noći muzeja, Svetskog dana secesije, Dana grada, Dana evropske baštine.

Izbor pedagoških programa za decu i mlade u muzeju, 2024:

Februar:

- Radionica na temu lepeze, u sklopu izložbe *Istoricizam u Subotici*. Učesnici: učenici od I–IV c razreda OŠ „Ivan Milutinović”. Uvod u radionicu je bila kratka prezentacija o istoriji lepeze. Za kraj grupa je pod stručnim vodstvom obišla izložbu. Voditeljka radionice je bila Ljubica Vuković Dulić.

Mart:

- Radionica *Džinovi ledenog doba*. Učesnici: učenici dva V razreda OŠ „Majšanski put”. Predavač: dr Gabrijela Lovas Kajdoči. Deca su nakon radionice pogledala stalnu postavku Prirodnjačkog odeljenja *Priroda i čovek*.
- *Evolucija, filogenija čoveka, fosili* – muzejska radionica u okviru izložbe *Priroda i čovek*.
- Predavač: Slađana Aleksić. Učenici prvih razreda tehničke škole „Ivan Sarić” su imali priliku da vide i dotaknu originalne fosile koju su stari preko 10.000 godina. Za ovaj vid nastave učenici su pokazali veliko interesovanje.
- *Šta zuji ovde?* – muzejska radionica u okviru izložbe *Priroda i čovek*, 22. mart 2024 – 6. mart 2024. Predavači: Slađana Aleksić, dr Gabrijela Kajdoči Lovas.
- Radionice *Život i umetnosti naših navrbaba i navrdeda u Subotici i okolini* u okviru izložbe *Istoricizam u Subotici*. Učesnici: III razreda OŠ „Jovan Mikić”. Animacija: Olga K. Ninkov i Ljubica Vuković Dulić.

April–Jul:

- Aktivnost *Dan planete Zemlje*. Učenici OŠ „Ištvan Kizur” su 22. aprila povodom Dana planete Zemlje, vođeni savetima biologa Prirodnjačkog odeljenja, Slađane Aleksić,

zasadili seme suncokreta u improvizovanoj bašti u dvorištu muzeja. Život muzejskog suncokreta bio je ispraćen do cvetanja, kada su dolazila deca iz letnjih kampova, a među njima i neki koji su sadili biljku.

Jun:

- Radionica za decu *Obojena svetlost*. Edukator: Ljubica Vuković Dulić. Program u okviru subotičkog programa Svetskog dana secesije.

Izbor edukativnih programa za odrasle, 2024:

Mart:

- Predavanje *Žene u muzičkom životu Subotice – Neli Gaboš Farkaš, Marija Budanović, Kora Milko*. Predavač: Tibor Pekar, profesor violine u penziji i istraživač zavičajne muzičke istorije. Nakon prezentacije, zainteresovani su imali priliku da uz stručnog vodiča pogledaju aktuelnu tematsku postavku muzeja sa novim muzejskim akvizicijama.

Maj:

- *Carstvo dobre hrane – 29. Novembar*. Veče posvećeno uspomeni na subotičku industriju mesa i konzervi, koje je evocirao inženjer Antal Barna. Moderator: arhivista Dejan Mrkić – Lansky. Mesto održavanja: izložba *Ukus prošlosti – Julije Korhec*.

Maj–Jun:

- Predavanja uz izložbu *Remek dela Umetničke kolonije Nađbanja iz privatnog zbirki*. Teme: *Vojvođanski učesnici umetničke kolonije Nađbanja* (predavač: dr Olga K. Ninkov), *Da li su „Neoši” iz Nađbanje bili fovisti, odnosno „divljaci”?* (predavač: Gergelj Barki, istoričar umetnosti iz Budimpešte).

Jul:

- Predavanje o istoriji najlon kesa i radionica umotavanja predmeta tehnikom *Furošikija*, povodom Međunarodnog dana bez plastičnih kesa. Mesto održavanja: stalna prirodnjačka postavka. Veliki doprinos akciji su dali novinari koji su ispratili događaj i tako doprineli širenju svesti o štetnosti plastike u našim životima, tj. u prirodi.
- Predstavljanje edukativnih programa odeljenja Gradskog muzeja subotica u okviru programa *Erasmus+* Gost: Muzej grada Pregrade. Predavači: Neda Dimovski, Slađana Aleksić, dr Olga K. Ninkov.

Septembar:

- Predavanje *Renesansa Šturcovog herbarijuma u 21. veku*. Predavač: dr Milica Rat, sa Departmana za biologiju i ekologiju, Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Mesto održavanja: stalna prirodnjačka postavka uz novootvoreni segment o botaničaru dr Beli Šturcu.

Oktober:

- Radionica *Šta se krije ispod ravnice?* u okviru geološke tematske izložbe, povodom Dečije nedelje, 7. oktobar 2024 – 11. oktobar. Predavači: dr Ivan Dulić, Slađana Aleksić.
- Dva predavanja u okviru Festivala mentalnog zdravlja:
 - *Niko me ne pita kako sam* – moderator: Tihana Mlađenović, psiholog; kazivač: Sanja Mihajlović; u organizaciji Udruženja „Pruži mi ruku”;
 - *Jesen stiže* – radionica i predavanje, predavači: Marija Margit, obučeni pomagač u oblasti mentalne higijene i Kristina Sarka Mandić, istoričar umetnosti, obučeni pomagač u oblasti mentalne higijene.

Izbor edukativnih programa van muzeja od strane muzejskih stručnjaka, 2024:

Drugom godinu za redom kustosi Gradskog muzeja Subotica učestvuju u letnjem kampu „Čupava Kata” bajmočke OŠ „Vuk Karadžić”. Prošle godine radionicu je održala arheolog-viši kustos muzeja, Neda Dimovski.

Etnolog pripravnik Gradskog muzeja Subotica, Andor Horvat, koji se bavi kulturom i svakodnevnim životom srednjeg veka, održao je prezentaciju na Kampu za očuvanje tradicije i zaštite životne sredine u Ludašu, na temu „Heraldika”. Deca su imala priliku upoznati se sa viteškom kulturom, pravilima i detaljima izrade grbova.

Na Visokoj tehničkoj školi u Subotici je održana je evropska Noć istraživača, gde je učestvovao i subotički muzej. Saradnici muzeja, Akoš Kubičković, Ilijana Ivković i Alex Tot, su između ostalog, ukazali na aktuelan foto-konkurs koji je raspisan u službi istraživanja gradskih ptica.

Predavanje *Sjedinjeni vodom. Tradicija kupanja na Paliću*, na poziv Savremene galerije Subotica predavanje je održao Akoš Kubičković.

Akoš Kubičković je na 50. Palićkom susretu planinara govorio o istoriji sporta na Paliću.

Predavanje dr Olge K. Ninkov, povodom 100 godina od rođenja vajara Nandora Glida (Subotica, 1924 – Beograd, 1997), u Velikoj sali Jevrejske opštine, u sklopu 10. Jesenjeg festivala jevrejske kulture u Subotici.

Predavanje dr Olge K. Ninkov o ikonografiji secesije na primerima u Subotici u okviru izložbe Secesija u Velikom Bečkerek u Narodnom muzeju Zrenjanin.

Stručna vođenja

Raslojavanje prošlosti – stručna vođenja na stalnoj postavci Arheološkog odeljenja (9 grupa)

9. februar 2024 – 17. oktobar 2024.

Predavač: Neda Dimovski

Priroda i čovek – stručna vođenja na stalnoj postavci Prirodnjačkog odeljenja (11 grupa)

22. februar 2024 – 12. jun 2024.

Predavači: Slađana Aleksić, dr Gabrijela Kajdoči Lovas

Uloga prirode na Umetničkoj koloniji Nađabnja u periodu secesije – vođenje kroz tematsku izložbu *Remek dela Umetničke kolonije Nađbanja iz privatnih zbirki*

8. jun 2024.

Predavač: dr Olga K. Ninkov

U okviru programa „Svetskog dana secesije”

Ukus prošlosti – Julije Korhec (1899–1973) – vođenje kroz tematsku izložbu (4 grupa)

5. april 2024 – 15. jul 2024.

Predavači: dr. Žužana Korhec Pap, Akoš Kubičković

Šta se krije ispod ravnice? – stručna vođenja na izložbi zajedno sa autorom (4 grupa)

15. avgust 2024 – 30. oktobar 2024.

Predavač: dr Ivan Dulić, Slađana Aleksić

Veče sa geologom Ivanom Dulićem – stručno vođenje kroz izložbu i projekcija dokumentarnog filma *Dolina vulkana na planinskim vencima istočnog Sajana (Sibir)*

3. septembar 2024.

Predavač: dr Ivan Dulić

Povodom Dana grada Subotice

Svetski dan geologije – stručno vođenje na izložbi *Šta se krije ispod ravnice*, te projekcija dokumentarnog filma *Bajkal*, ekspedicije iz 2009

18. septembar 2024.

Predavač: dr Ivan Dulić

PROJEKAT PREDMET MESECA

U okviru muzejskog projekta *Predmet meseca*, tokom dvanaest meseci 2024. godine (januar–decembar), jednom mesečno su bili predstavljeni predmeti iz muzejskih zbirki. Projekat je započet u nešto drugačijoj formi 2021, pod imenom *Pogled u prošlost*. Na osnovu odabira kustosa, obrađeni predmeti su bili predstavljeni fotografijom i kratkim tekstom na više jezika u izlogu muzeja. Fotografije je većim delom fotografisala Svetlana Kolović, muzejski fotograf. Tekst i fotografije su bile postavljene na fejsbuk profilu i na sajtu muzeja, a prosleđene su i medijima. Od štampanih medija naše priloge redovno objavljuju nedeljnik *Subotičke novine* i vojvođanski dnevni list *Magyar Szó*. Podršku ovoj akciji je dalo i više subotičkih sajtova. Na ovaj način dvanaest predmeta ostaje vidljivo i istaknuto, bilo da su deo aktuelne postavke ili se nalaze u depou. Ova muzejska aktivnost ima za cilj da se publici na edukativan način pruži virtuelan uvid u bogatstvo i raznolikost muzejskih zbirki, a značaj projekta je i u njegovom kontinuitetu, te ritmičnom prisustvu u javnosti, čime muzejski fond i kustoski rad stižu na popularnosti u širem krugu korisnika.

Predmeti meseca tokom 2024. godine:

1. Zidni kalendar knjižare i papirnice A. Mamužić. Istorijska zbirka, tekst: Akoš Kubičković
2. Gabor Almaši: Učenica. Umetnička zbirka, tekst: dr Olga K. Ninkov
3. *Die Urgeschichte des menschen: nach dem heutigen Stande der Wissenschaft* (prev. Praistorija čoveka prema današnjem stanju nauke) / dr. Moritz Hoernes. Wien: Hartlebens Verlag, 1892. Biblioteka Gradskog muzeja Subotica, tekst: Ljubica Vuković Dulić
4. Kopče tipa mambrete. Arheološka zbirka, tekst: Neda Dimovski
5. Uskršnji leptir (*Zerynthia polyxena*). Prirodnjačka zbirka, tekst: Slađana Aleksić
6. Jelena Čović: „Detalj parka sa rascvetalim žbunjem”. Umetnička zbirka, tekst: dr Olga K. Ninkov
7. Plakat Olimpijskih igara u Parizu 1924. godine. Istorijska zbirka, tekst: Akoš Kubičković
8. dr Đula Seleši: „Voda Paličkog jezera od 1781. do 1999. godine”. Biblioteka Gradskog muzeja Subotica, tekst: Izabela Papdi
9. Vandrovka, 1849–51. Etnološka zbirka, tekst: Andor Horvat
10. Alatka od roga iz Nose. Arheološka zbirka, tekst: Neda Dimovski
11. Srednjovekovni skelet, nalazište Subotica-Verušić A, grob 5. Prirodnjačka zbirka, tekst: dr Gabrijela Kajdoči Lovas
12. Glinena lula. Etnološka zbirka, tekst: Andor Horvat

DRUGE AKTIVNOSTI

Navešćemo ovde i druge aktivnosti, koje se ne vezuju striktno za muzejske postavke ili rad odeljenja, ali se njihovim održavanjem neguje važan faktor doživljaja u muzejskom okruženju, a sadržajem se vrši i edukacija na polju istorije muzike, plesa ili sporta. Dole navedene aktivnosti su bile namenjene svim uzrastima publike.

Koncerti

In Taberna

18. maj 2024.

Muzika: vokalni ansambl „Quadrivia”, Sombor

U okviru programa Noć muzeja

Muzičko dvorište

7. septembar 2024.

Učesnici programa: učenici i nastavnici Muzičke Škole Subotica i Osnovne škole 10. oktobar, Ansambl „Kamarás” i Kamerni hor „Pro Musica”

Organizatori: Društvo klasične muzike Zanatsko-kulturnog udruženja „Lanji Erne”, Subotica, Gradski muzej Subotica

Božićni koncert

12. decembar 2024.

Gost: Kulturno udruženje „Petefi Šandor” iz Oroma

Organizatori: Zanatsko-kulturnog udruženja „Lanji Erne”

Ostali programi

Srednjovekovni i renesansni dvorski plesovi – prezentacija i edukacija, program izložbe Istorizam u Subotici

18. maj 2024.

Organizator: Društvo za negovanje srednjovekovnih tradicija „Sveti Longin”

U okviru programa Noć muzeja

Veštačka stena – promovisanje planinarenja

18. maj 2024.

Organizator: Planinarski sportski klub „Spartak”

U okviru programa Noć muzeja

